

Rintakehän vammat

Kylkiluun murtuma

Kylkiluiden tarkoitus on suojata rintaontelon tärkeitä elimiä. Tyypillisesti liikenneonnettomuus, kaatuminen tai väkivalta kuten puukotus aiheuttavat tämän tapaisia vammoja.

Kylkiluun murtumia voi tulla rintakehään kohdistuneen vamman seurauksena. Joskus vähäiseltä tuntuva asia kuten yskiminen tai sormella painaminen voivat aiheuttaa myös murtuman. Murtuman aiheuttamia oireita ovat: äkillinen kipu varsinkin liikkuesssa ja syvään hengittämisen sekä erityisesti yskimisen vaikeus. Yleensä vaikein oire on voimakas kipu, joka jatkuu useamman viikon ajan. Murtuma voi olla yhdessä tai useammassa kylkiluussa sarjana.

Lievemmissä ja vähäoireisissa murtumissa voi hoito tapahtua kotona. Useamman kylkiluun murtumissa tai jos murtumaan liittyy hengityksen vaikeutumista, hoito tapahtuu sairaalassa. Tällöin kivunhoito on mahdollista toteuttaa tehostetusti ja sarjakykiluun murtumissa käyttää puudutteita.

Ilmarinta

Terveellä ihmisellä ei ole keuhkopussien lehtien välissä ilmaa. Jos ulkoilman ja keuhkopussin välille avautuu jostain syystä yhteys, syntyy ilmarinta ja keuhko painuu kasaan. Ilmarinta voi olla spontaani eli itsesyntyinen, traumaattinen eli vamman aiheuttama tai iatrogeeninen eli lääketieteelliseen hoitoon liittyvä. Vamman seurauksena rintakehän sisään voi vuotaa myös verta. Ilmarinnan huomaa yleensä lisääntyvästä hengenahdistuksesta. Hoitomuotona on keuhkopussiin puudutuksessa asetettava imukatetri, jota pidetään usein muutaman päivän ajan. Hoidon aikana joudut olemaan pääasiassa vuoteessa, mutta istumaan nousu ja vuoteessa liikkuminen ovat sallittuja. Tärkeää on huolehtia riittävästä kipulääkityksestä, että pystyt hengittämään syvään ja keuhkot tuulettuvat kunnolla. Hoitohenkilökunta auttaa Sinua huolehtimaan henkilökohtaisesta hygieniasta. Suihkuun pääset vasta kun imuletku on poistettu.

Tupakointi

Tupakointi on suuri riskitekijä rintakehävammojen yhteydessä. Se heikentää verenkiertoa ja huonontaa kipulääkkeiden vaikutusta sekä voi lisätä tulehdusriskiä.

Liikkuminen

Liikkuminen tehostaa toipumista. Päivittäinen rauhallinen liikunta, kuten kävelylenkit ja ohjeiden mukainen harjoittelu ovat hyvää toipumisvaiheen liikuntaa. Pleuradreenihoidon jälkeen Sinun tulee välttää fyysistä ponnistelua 2 - 4 viikon ajan. Lentäminen on sallittua sairausloman loputtua / 4 viikon kuluttua. Myös sukeltamista ja puhallinsoittimien soittamista on vältettävä. Fysioterapeutti antaa ennen kotiutumista vielä erilliset liikkumista ja harjoittelua koskevat ohjeet.

Lääkehoito

Kotiuttava hoitaja ohjaa Sinulle lääkitykseesi liittyvät asiat ja antaa mukaasi reseptit. Kylkiluunmurtumat voivat olla kipeät viikkojen ajan. Kipulääkettä kannattaa ottaa sen verran, että pystyt hengittämään ja liikkumaan mahdollisimman normaalisti.

Voit lukea lisää kivunhoidostasi **Ohje kipulääkityksestä kotiutuvalle potilaalle** -lomakkeesta.

Haavanhoito

Pidä pidä imukatetrin haava-aukko puhtaana ja vältä alueen koskettelua tulehtumisvaaran vuoksi. Haava voi erittää verensekaista kudosnestettä imukatetrin poiston jälkeen. Kotona voit käydä suihkussa normaalisti. Poista haavataitokset ennen suihkuun menoa. Suihkuta haava lämpimällä vedellä ja kuivaa haava-alue painelemalla puhtaalla pyyhkeellä. Haavan voi tarvittaessa peittää puhtaalla sidoksella, joita voit ostaa apteekista. Siisti ja erittämätön haava saa olla ilman sidosta.

Sairausloma

Sairauslomaa kirjoitetaan työstäsi riippuen. Kotiuttava hoitaja antaa lääkärin kirjoittaman todistuksen.

Kotiutuminen ja jatkohoito

Lasku annetaan kotiutettaessa tai postitetaan kotiin. Kotiuttava hoitaja tilaa Sinulle tarvittaessa lääkärin luvalla taksikyydin (paaritaksi jos matka yli 30 min), jolloin maksat vain omavastuun taksissa. Varaudu esittämään Kela-korttisi kuljettajalle.

Katso seurantakäynnit erillisestä lomakkeesta.

Mikäli toipumisessasi on ongelmia (esimerkiksi tulehdusoireet, hengenahdistus, lisääntyvä kipu tai muut toimenpiteeseen liittyvät asiat) ota ensisijaisesti yhteyttä virka-aikana omaan terveyskeskukseesi tai tarvittaessa voit kysyä toimintaohjeita Lapin keskussairaalan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksestä (016) 322 4800 tai hakeutua hoitoon edellä mainittuihin paikkoihin.

Mikäli Sinulle jäi kysyttävää osastolla tapahtunutta hoitoasi koskien, voit soittaa osastollemme (016) 328 4200 (mielellään iltapäivisin). Jos asiasi koskee seurantakäyntejä, ole yhteydessä verisuonikirurgian poliklinikkaan (016) 328 2321.

(Ohje on laadittu Käypähoito-ohjeita mukaillen.)

Toivotamme hyvää vointia!

Lähteet:

Kumpuniemi, Hanna-Kaisa 2012. Lshp, potilasohjeiden pohja.
Lyhki-yksikkö 2009. Potilasohjeiden pohja.
Manninen Kati 2013. Tekonivelleikkauksen potilasohje.